

ביאור מהרש"א

מסכת בבא בתרא

פרק חזקת הבתים

חלק ד'

נב. – ס:

February 6, 2005

© Yechezkel Folger 2005

מפתח

דף נב.....	3
תד"ה קבל מן הקטן.....	3
תד"ה ומודה לי אבא.....	4
דף נב:.....	7
תד"ה דברים העשויין להשאיל ולהשכיר.....	7
תד"ה נעל וגדר בדף נב: ודף נג.....	9
רשב"ם ד"ה ראי' בעדים.....	13
דף נג.....	15
תוספות בא"ד.....	15
תד"ה נעל.....	16
רשב"ם ד"ה והשתא קעיילי.....	18
דף נג:.....	20
רשב"ם ד"ה מהו.....	20
תד"ה המציע.....	21
דף נד.....	22
תד"ה אדעתא.....	22
תד"ה מוליא.....	23
דף נד:.....	24
רשב"ם ד"ה כדאזיל תיירא.....	24
תד"ה וישראל.....	26
דף נה.....	28
תד"ה דרך היחיד בא"ד לא ליתני.....	28
תד"ה ר' אליעזר מטהר.....	31
דף נו.....	38
רשב"ם ד"ה ואזדא רבא לטעמי'.....	38
רשב"ם ד"ה וקבעי גמרא.....	39
תד"ה אבל פיסלא לא.....	41
תד"ה הר שעיר.....	42
רשב"ם ד"ה משלמין לו.....	44
דף נו:.....	45
תד"ה הרי אלו ג' עדיות.....	45
תד"ה אלא מעתה.....	47
דף נז.....	53
תד"ה בשותפין.....	53
דף נט.....	56
תד"ה עד טפח.....	56
דף נט:.....	60
תד"ה מאי איריא.....	60
דף ס.....	64
רשב"ם ד"ה מאי עליי'.....	64
תד"ה ראויין הללו.....	66
דף ס:.....	67
גמרא ואיפכא איתמר.....	67

דף נב.

תד"ה קבל מן הקטן

- 1) מהרש"א and תוספות as explained by גמרא
 - a) If a קטן can't take care of an object that he's holding
 - i) A גדול has no responsibility to take possession of the object as a פקדון
 - b) קשיא
 - i) But maybe the object is a מציאה that the קטן found
 - ii) And there is a חיוב השבה for that object
 - c) תירוק
 - i) We assume that it's not a מציאה
 - d) But
 - i) if a גדול take the object as a פקדון
 - ii) He does have a חיוב השבה
- 2) הגה"ה אשר"י
 - a) Compare הינוח ספק
 - i) Where לא יטול לא לכתחילה
(1) A finder doesn't have to pick it up and to return it
 - ii) ואם בטל לא יחזיר
(1) But if the finder does pick it up he has a חיוב השבה

תד"ה ומודה לי אבא

1) גמרא

a) The case

- i) ראובן were issued in the name of שטרות
- ii) ראובן claims that he was doing business with funds that he inherited from his mother
- iii) His brothers שמעון and לוי claim that ראובן used joint money the three brothers inherited from their father

b) רב

- i) while ראובן is alive
 - (1) We rule in favor of שמעון ולוי unless ראובן proves that the money is his
- ii) If ראובן has died
 - (1) We rule in favor of the יתמי ראובן

c) שמואל

- i) We always rule in favor of ראובן and his יתומים

2) Introduction

a) All agree

- i) that ב"ד claims for יתומים or לקוחות all טענות that their מוריש or מוכר could have brought successfully **based on evidence that's already before ב"ד**

ii) for example

(1) where

- (a) a son has שני חזקה in a שדה
- (b) knows that he inherited the שדה from his father
- (c) but doesn't know how his father got ownership from a מערער

(2) טענין להו ליתמי

- (a) That the father would have claimed that he bought it from the מערער
- (b) and this claim would have been successful

(i) based on proof **that actually exists**

1. namely
2. the שני חזקה that the son actually has

b) But

- i) where the מוריש or מוכר would have been unsuccessful on a טענה based on evidence now before the ב"ד

- ii) his יורש or לוקה can't succeed on the theory that the מוריש or מוכר **could** have proved the טענה
 - iii) for example
 - (1) we say on דף מז.
 - (a) That not only does an אומן have no חזקה
 - (b) But
 - (i) a בן אומן also has no חזקה if he knows only that he inherited from his father the אומן
 - (ii) since חזקה wouldn't have supported a potential טענה of לקחתיו by his father the אומן
 - (c) even though it's theoretically possible that the אומן could have proved his ownership with witnesses or some other fact not now known to us
- 3) תוספות
- a) קשיא
 - i) Why is it that that רב
 - (1) goes beyond this rule in our גמרא
 - (2) And says we make a claim for the יתומים of ראובן
 - (a) That would have been successful for ראובן only if he proved it
 - (b) And that in fact he never did prove
 - b) תירוץ
 - i) For רב the יתומים of ראובן win
 - (1) Not because of להו טענינן
 - (2) But because the name of ראובן on the שטרות supports their clam
 - c) קשיא
 - i) Why then must ראובן while he's alive prove that the funds are his
 - d) תירוץ
 - i) Because while he's alive we assume that if he's telling the truth he should be able to prove this easily with עדים
 - ii) Whereas יתומים can't as easily find עדים
- 4) מהרש"א
- a) Go back to the קשיא of תוספות
 - i) Where תוספות compared
 - (1) The claim of a בן אומן with חזקה to the claim of ראובן

- (2) And the claim of an אומן himself who has no חזקה to the claim of ראובן himself
- ii) and where תוספות hadn't yet realized that יתמי ראובן are more credible than בן ראובן because of the שטרות that name ראובן
- b) קשיא
 - i) Why didn't תוספות ask this קשיא for שמואל
 - (1) קשיא
 - (a) How can we believe ראובן who has the same status as an אומן
 - (b) when a משנה says at דף מז. that an אומן has no חזקה
- c) תירוץ
 - i) קשיא תוספות realized even in its קשיא
 - (1) That שמואל says that ראובן is believed because of the שטרות that name him
 - ii) But תוספות assumed
 - (1) that this couldn't be true for רב as to יתמי ראובן
 - (2) because otherwise why is that ראובן himself isn't believed
 - iii) since תוספות hadn't yet realized
 - (1) That ראובן himself isn't believed despite the שטרות in his name because we expect him but not his יתומים to easily find עדים to support his case

דף נב:

תד"ה דברים העשויין להשאיל ולהשכיר

- 1) ב"ק דף קיד: in גמרא
a) If
 - i) שמעון recognizes his כלים and ספרים in the hands of ראובן
 - ii) There is a שם גניבה בעיר that these כלים and ספרים were stolen
 - iii) And שמעון claims he bought them from לוי
 - b) Then שמעון must return these objects to ראובן
 - c) But
 - i) מחמת תקנת השוק
 - ii) ראובן must reimburse שמעון for what שמעון is נשבע that he paid לוי for them
- 2) Our גמרא
 - a) Where ראובן claims that שמעון is holding objects owned by ראובן
 - b) And שמעון claims that he bought them from ראובן
 - c) ראובן wins if the כלים are עשויין להשאיל ולשכיר
- 3) תוספות
 - a) קשיא
 - i) עשויין להשאיל ספרים are
 - ii) So in קמא בבא
 - (1) we ought to believe ראובן that the ספרים were stolen
 - (a) even if there is no שם גניבה בעיר
 - (2) מיגו if he were lying
 - (a) he would have done to better to lie and say
 - (i) "שמעון I loaned them"
 - (b) And ראובן would have won with that טענה
 - b) תירוצ'
 - i) This is a מיגו דהעזה
 - ii) Because it's possible that ראובן is more comfortable to lie and say
 - (1) The objects were stolen
 - (a) Since שמעון doesn't know whether this is a lie
 - (2) Than to say I loaned them to שמעון
 - (a) Where שמעון knows this is a lie

- 4) מהרש"א (see הגה"ה אשר"י)
- a) קשיא
- i) Why doesn't תוספות answer that the מיגו is a דהעזה מיגו
 - ii) Because it's possible that ראובן is more comfortable to lie and say
 - (1) The objects were stolen
 - (a) Where he is מודה that he at least needs to repay שמעון for what שמעון paid for them
 - (2) Than to say I loaned them to שמעון where he is כופר הכל and takes them back without paying anything
- b) תירוצ
- i) He isn't more comfortable to lie and claim the objects were stolen
 - ii) Because that טענה also counts as כופר הכל
 - (1) Because it too is a claim that שמעון has no rights at all in the objects
 - iii) Since the obligation that ראובן needs to repay שמעון doesn't result from any admission by ראובן but is an independent תקנה

תד"ה נעל וגדר בדף נב: ודף נג.

1) Introduction part 1

- a) a קרקע by חזקה in קנין
 - i) is generally based on evidence of בעלות
 - ii) by בנין or improvement
 - (1) רפיק בה פורתא for example
 - (2) נעל גדר פרץ כל שהוא or
 - iii) Or רשב"ם according to
 - (1) Even by passing a key from seller to buyer
 - (2) as in מסירת מפתח after בודק חמץ where the שוכר must be פסחים דף ד.

2) Introduction part 2

- a) Generally the rules for מחזיק בנכסי הגר are the same as for a לוקח from a מוכר
- b) But passing a key can't work בנכסי הגר where the owner died and there isn't a מוכר who can give a key to the מחזיק

3) Introduction part 3

- a) שאלה
 - i) Does it count as a חזקה for קנין where the לוקח or בנכסי הגר
 - (1) plugs a hole in a dike to stop the flow of water
 - (2) or unplugs a jam in an irrigation canal
- b) תשובה
 - i) no
 - ii) because he's מבריה ארי מנכסי חבירו
 - iii) and we expect this of a person even if he's not an owner

4) Introduction part 4

- a) for an improvement to reflect ownership and work as a קנין חזקה
 - i) it must have an immediate physical benefit
 - ii) for example
 - (1) If
 - (a) בונה פלטרין בנכסי הגר is ראובן
 - (b) But העמיד דלתות is שמעון
 - (2) קונה is שמעון
 - (3) Because

- (a) although ראובן added value
 - (b) It's only שמעון who by העמדת דלתות completed an improvement that an owner can actually use
 - (c) While what ראובן did counts only as ליבני בעלמא הוא דאפיך
- 5) גמרא
- a) "נעל...כל שהוא...הרי זו חזקה"
- 6) (מהרש"א as explained by רשב"ם)
- a) קבע מנעול means נעל
 - i) Because to simply lock an open door with a key counts as מבריה ארי and isn't a קנין
- 7) דף נו.
- a) משנה
 - i) הכניס תרנגולין לתוך הבית הרי זו חזקה
 - ii) For the purpose of שנים ג' חזקה
 - b) גמרא
 - i) עולא
 - (1) Whatever works for שנים ג' חזקה works for הגר בנכסי הגר
 - c) מהרש"א as explained by רשב"ם
 - i) This suggests that
 - (1) since הכניס תרנגולין works for שנים ג' חזקה
 - (2) It also works as a קנין חזקה in הגר בנכסי הגר
 - ii) Now
 - (1) although for the purpose of שנים ג' חזקה we understand
 - (a) that the חזקה of תרנגולין is based on the expectation that the מערער should have been קפיד for this use of his property
 - (2) as applied to עולא by קנין בנכסי הגר
 - (a) Where the קנין isn't based on קפידא but on improvement
 - (i) I.e., whether the מחזיק is נעל גדר פרץ
 - (b) the only action that might count as an improvement here
 - (i) is "נעל" when the מחזיק locks the door behind the תרנגולים
 - (c) So it must be that the חזקה בנכסי הגר is based on this "נעל"
 - d) קשיא
 - i) didn't we say that locking a door doesn't count as a חזקה בנכסי הגר because it's מבריה ארי

- e) תירוץ
 - i) You're right that this is a קשיא to עולא
 - ii) The גמרא doesn't mention this קשיא
 - iii) Because it relies on another קשיא that it asks of עולא anyway
- 8) תוספות (as explained by מהרש"א and רא"ש)
 - a) Disagrees with רשב"ם
 - b) Locking a door is a חזקה
 - i) Proof is that the גמרא asks no קשיא to עולא on הכניס תרנגולין
 - (1) And the תירוץ that רשב"ם just gave against this proof is a דוחק
 - c) קשיא
 - i) What about the argument by רשב"ם that this counts as מבריה ארי
 - d) תירוץ
 - i) This doesn't count as מבריה ארי
 - ii) Because by locking the door to all outsiders he shows more ownership than someone who is reacting to an emergency
- 9) תוספות שיטה of רשב"א by קשיא
 - a) Return to the case of
 - i) בונה פלטרין who was ראובן
 - ii) And שמעון who was העמיד דלתות
 - b) Presumably שמעון also locked the door
 - i) Because if not
 - (1) He like ראובן was also דאפיך הוא בעלמא
 - (2) And לוי who later locked the door should be קונה
 - c) And if so
 - i) שמעון should be קונה even if
 - (1) פלטרין not only built the ראובן
 - (2) **But was also העמיד דלתות**
- 10) מהרש"א
 - a) רשב"א to קשיא
 - i) Why not use the same גמרא on העמיד דלתות to ask this קשיא to רשב"ם
 - ii) קשיא
 - (1) How can you say that installing a lock counts as a קנין even if he leaves the door unlocked

(2) Why doesn't this count as ליבני בעלמא הוא דאפיך

רשב"ם ד"ה ראי' בעדים

- 1) רשב"ם as explained by גמרא
 - a) The case
 - i) שטרות were issued in the name of ראובן
 - ii) ראובן claims that he was doing business with funds that he inherited from his mother
 - iii) His brothers שמעון and לוי claim that ראובן used joint money they inherited from their father
 - b) רב
 - i) while ראובן is alive
 - (1) We rule in favor of שמעון ולוי unless ראובן proves that the money is his
 - c) רב חסדא
 - i) if
 - (1) חלוקין בעיסתן
 - (i) Meaning the brothers had divided at least some of their property
 - (2) It's enough for ראובן to prove that מעיסתו קימץ
 - (3) Because אימור מעיסתו קימץ
 - (a) Meaning we assume that he generated his money from savings from his share
- 2) רשב"ם
 - a) the proof that ראובן needs to bring is that
 - i) Either he inherited the money from his mother
 - ii) Or he got his money from מעיסתו קימץ
- 3) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) חלוקין בעיסתן רב חסדא says that if אימור מעיסתו קימץ meaning that we **assume** that he generated his money from savings from his share
 - ii) so why does רשב"ם say he has to **prove** that he saved his money from his share
 - b) תירוץ
 - i) רב חסדא means
 - (1) He need only prove that he saved some money from his share
 - (2) He does **not** need

- (a) to prove that he saved enough money
- (b) or to trace his purchases to money that he saved

דף נג.

תוספות בא"ד

דף נב: at תוספות ד"ה בעל See

תד"ה נעל

- 1) משנה
a) נעל גדר או פרץ כל שהוא קונה
i) בנותן מתנה
ii) באחין שחלקו
iii) ובמחזיק בנכסי הגר
- 2) ברייתא
a) in a case of מקח וממכר
i) if the מוכר doesn't say לך חזק וקני לוקח to the לוקח
ii) The חזקה is effective only בפניו
(1) Meaning only if the חזקה is done in the presence of the מוכר
b) Obviously
i) For חזקה בנכסי הגר the חזקה is effective without וקני לך and without בפניו
- 3) רשב"ם
a) שאלה
i) are we גורס the word "לפניו" in the משנה
b) תשובה
i) no
ii) because "לפניו" can't apply to גר שמת that is one of the three cases in the משנה
- 4) מהרש"א as explained by תוספות
a) The proof of רשב"ם isn't enough
i) Maybe the משנה is גורס the word לפניו
ii) because
(1) it applies to two cases in the משנה
(a) namely to אחין שחלקו and מתנה
(2) and it doesn't matter that it doesn't apply to the one remaining case of גר שמת
b) But here's solid proof
i) נותן מתנה רב asks whether לפניו applies to a נותן מתנה
ii) Because if the משנה would have said לפניו
(1) לפניו would have had to apply in at least two of the three cases
(a) Namely אחין שחלקו and הנותן מתנה

(b) And this would prove that לפניו applies to הנותן מתנה

(c) And there would be no room for the רב איבעיא of רב

iii) So it must be that the משנה doesn't mention לפניו

רשב"ם ד"ה והשתא קעיילי

גדר כל שהוא	מעיקרא	השתא	
הוה אמינא	סלקי לה [רשב"ם: בדוחקא]	לא סלקי לה	טובא עביד
מסקנא	סלקי לה ברווחא	סלקי לה בדוחקא	סגי לקנין דאהני פורתא

פרצה כל שהוא	מעיקרא	השתא	
הוה אמינא למקצת ספרים	לא עיילי בה	לא עיילי בה	מאי עביד
הוה אמינא לתוספות	לא עיילי בה	עיילי בה [מהרש"א מסתבר דרשב"ם היינו בדוחקא]	טובא עביד
מסקנא	עיילי בה בדוחקא	עיילי בה ברווחא	סגי לקנין דאהני פורתא
רשב"ם קשיא אמאי לא מתרץ	לא עיילי בה	עיילא בה בדוחקא	תירוץ דבזו נמי תיקשי "טובא עביד"

1) גמרא

- a) נעל גדר פרץ כל שהוא הרי זו חזקה
- b) See the first table on the וטריא on how to define "גדר כל שהוא"
- c) Note especially
 - i) That in the הוה אמינא
 - ii) Where the גמרא asks for גדר כל שהוא
 - (1) If
 - (a) before he made the גדר there was access [בדוחקא]
 - (b) And after he made the גדר there was no access
 - (2) Then why do you say he did only הוא כל
 - (3) כל שהוא...he did much more than a טובא עביד!
 - iii) רשב"ם adds the word [בדוחקא] that are in brackets
 - (1) because a change from full access to no access is certainly more than a כל הוא אמינא otherwise and there wouldn't even be a
- d) note also
 - i) the הוה אמינא on פרץ כל שהוא as understood by מקצת ספרים

- (1) If
 - (a) before he made the פרצה there was no access
 - (b) And after he made the פרצה there is still no access
- (2) Then why do you say he did כל שהוא
- (3) !מאי עביד...he did nothing at all
- ii) The תוספות by as understood פרץ כל שהוא הוה אמינא
 - (1) If
 - (a) before he made the פרצה there was no access
 - (b) And after he made the פרצה there is access
 - (2) Then why do you say he did only כל שהוא
 - (3) !טובא עביד...he did much more than a כל שהוא
- 2) רשב"ם
 - a) קשיא
 - i) Why didn't the גמרא consider this case for פרץ כל שהוא:
 - (1) before he made the פרצה there was no access
 - (2) And after he made the פרצה there is access בדוחקא
- 3) מהרש"א
 - a) introduction
 - i) Assume that רשב"ם follows תוספות in the אמינא הוה on פרצה:
 - (1) before he made the פרצה there was no access
 - (2) And after he made the פרצה there is access
 - ii) based on the logic רשב"ם used for גדר
 - (1) it makes sense to add the word בדוחקא here too so that:
 - (a) before he made the פרצה there was no access
 - (b) And after he made the פרצה there is access בדוחקא
 - (c) because a change from no access to full access is certainly more than a כל שהוא and there wouldn't even be a אמינא הוה otherwise
 - b) קשיא
 - i) Now if this were in fact the meaning of the אמינא הוה
 - ii) רשב"ם would of course never have asked "why isn't this the אמינא הוה?"
 - iii) because it is in fact the אמינא הוה!
 - c) תירוץ
 - i) Must be that רשב"ם agrees with the שיטה of ספרים מקצת

דף נג:

רשב"ם ד"ה מהו

1) Introduction

- a) A person can be מקנה 10 בהמות at a time by מסירה of their אפסר to the buyer
 - i) Because אגודו בידו
- b) A person who has paid the purchase price for 10 שדות in separate locations
 - i) Can be קונה all of them with one קנין חזקה
 - ii) Because
 - (1) Although there is no actual אגודו בידו since the שדות don't adjoin
 - (a) All the שדות are משועבד to the buyer because of his payments
 - (2) And we can therefore rely on the concept of סדנא דארעא חד הוא to treat the case as if there were אגודו בידו

2) גמרא

- a) איבעיא
 - i) Can a person be מחזיק in a מיצר of הגר נכסי to be קונה two adjoining שדות that were owned by the גר
- b) תיקו

3) מהרש"א

- a) The נכסי הגר case where we say תיקו is different from מכר י' שדות where we rule that he's קונה all 10 שדות
 - i) Because here there is no שיעבוד that can tie the שדות together as סדנא דארעא
- b) So the only possible counter-argument is that the שדות count as אגודו בידו because they're connected by the מיצר
- c) but since the מיצר isn't part of either שדה there is a remaining issue whether this counts as אגודו בידו

תד"ה המציע

- 1) גמרא (as explained by רשב"ם)
 - a) A person who is מציע מצעות in נכסי הגר and then rests on the מצעות is קונה the נכסי הגר with the קנין of הגבהה because in effect the קרקע lifted the מציע
 - b) this is similar to the rule that a רב is קונה an עבד with the קנין of הגבהה if the עבד lifts the רב for the convenience of the רב
- 2) תוספות
 - a) The חזקה works only if the מחזיק is מציע מצעות and then rests on מצעות
 - b) Not if he rests on מצעות that were there previously
 - c) Because
 - i) First גרסא
(1) הגבהה חשובה בעינין (1)
 - ii) Second גירסא
(1) חזקה חשובה בעינין (1)
- 3) מהרש"א
 - a) We saw that the גמרא as explained by רשב"ם considers this קנין to be based on הגבהה
 - b) So the first גרסא would be better

דף נד.

תד"ה אדעתא

1) ב"ק מט:

- a) A person who takes possession of a שטר of a גר
 - i) Not because he wants to be קונה the שטר
 - ii) But because he wants to be קונה נכסי הגר that are subject to the שטר
- b) Isn't קונה the שטר because he didn't intend to be קונה the שטר

2) תוספות

- a) קשיא
 - i) But חצר is יד קונה בתורת יד
 - ii) We know that חצר is קונה שלא מדעתו
 - iii) So why is it that his יד isn't קונה the שטר even though it's שלא מדעתו
- b) תירוץ
 - i) Because he knows he's holding the שטר
 - ii) And he still has no כוונה to be קונה the שטר
- c) קשיא
 - i) Why then does the גמרא say in ב"מ כה.
 - (1) That a person who owns a house isn't קונה property hidden there long ago by אמוריים
 - (2) Even though he doesn't know that the property is there
- d) תירוץ
 - i) חצר is קונה only things that are likely to be found in the חצר

תד"ה מוליא

- 1) תוספות in ר' יוסף דאורלייני"ש by גמרא (as explained by)
 - a) If a person removes debris from הגר נכסי
 - i) He is קונה the נכסים if he removes the debris to improve the נכסים
 - ii) He isn't קונה the נכסים if he removes the debris to be able to place his בהמות in the נכסים
- 2) משנה וגמרא דף נו.
 - a) חזקת ג' in a חצר doesn't count as a use of the property that results in חזקת ג' שנים
- 3) תוספות
 - a) compares our גמרא with the משנה at דף נו.
 - b) apparently to prove that העמדת בהמה also doesn't count as חזקה in הגר נכסי
- 4) מהרש"א
 - a) introduction
 - i) The משנה at דף נו. deals only with חצר השותפין
 - (1) Because what counts for ג' שנים חזקת ג'
 - (a) Is that a particular use of a שדה should have triggered a מחאה
 - (2) and that's why it makes a difference if the מערער is a שותף
 - (a) because
 - (i) a שותף is understandably not מוחה on בהמה
 - (ii) while a non-שותף should be קפיד and should be מוחה
 - (2) So it follows that דף נו. proves nothing for our גמרא
 - ii) Our גמרא deals with הגר נכסי
 - (1) Where what's important is whether the מחזיק intended an improvement
 - (2) So it follows that דף נו. proves nothing for our גמרא
 - b) קשיא
 - i) so why does תוספות compare the two cases
 - c) תירוץ
 - i) תוספות compares the cases not as proof
 - ii) but only to point out another somewhat similar case where העמדת בהמה isn't a חזקה

דף נד:

רשב"ם ד"ה כדאזיל תיירא

1) גמרא

a) שאלה

i) In a שדה נכסי הגר that's מסוימת במצרי'

(1) i.e., it has marked boundaries

ii) how much must a person dig if he wants to be חזקה by the שדה קונה

b) תשובה

i) רב

(1) He's קונה the whole שדה if he digs מכוש אחד anywhere in the שדה

c) שאלה

i) how much does he need to dig if the שדה isn't מסוימת במצרי'

d) תשובה

i) "כדאזיל תיירא דתורא והדר"

2) רשב"ם

a) Here is how רשב"ם explains "כדאזיל תיירא דתורא והדר"

i) "כשיחרוש צמד בקר שורה אחת מקצה גבול שדה עד קצהו"

ii) "והדר"

iii) "ובחזרתו יעשה עוד שורה אחרת"

iv) "דהיינו שתי שורות על פני כל השדה משפתו אל שפתו ממזרח למערב"

v) "מתוך כך קנה כל השדה גם מן הצפון לדרום"

vi) "דכיון דחרש כל אורך השדה או על כל רחבו כאילו חרש כולו"

b) In other words

i) He needs to dig two adjoining parallel strips

(1) along the length or width of the שדה

3) מהרש"א

a) קשיא

i) If for רב it's not enough to dig מכוש אחד

ii) Why should it be enough to dig two parallel strips

iii) What effect do two strips along the length have on the width

b) תירוץ

i) Correct רשב"ם to read this way

- (1) "כשיחרוש צמד בקר שורה אחת מקצה גבול שדה עד קצהו"
- (2) "והדר"
- (3) "ובחזרתו יעשה עוד שורה אחרת"
- (4) "דהיינו שתי שורות על פני כל השדה משפתו אל שפתו ממזרח למערב **ומצפון לדרום**"
- (5) "מתוך כך קנה כל השדה"
- (6) "דכיון דחרש כל אורך השדה **וכל** רחבו כאילו חרש כולו"

ii) In other words

- (1) He makes one strip along the length
(a) and a second strip along the width

תד"ה וישראל

1) introduction

a) part 1

i) a ישראל can be a קונה a שדה from another ישראל with כסף

ii) במקום שכותבין שטר

(1) Unless the ישראל מוכר and the ישראל לוקח say outright they want the קנין to be done by כסף

(2) We assume that they don't want there to be a קנין until they write a שטר

b) Part 2

i) We derive from שדה עפרון that עכו"ם buy and sell קרקעות with כסף

c) Part 3

i) קנין בשטר there is no עכו"ם

(1) because we derive קנין בשטר from ישראל "ואקח את ספר המקנה"

(2) and that פסוק deals only with ישראל

d) Part 4

i) A ישראל can use כסף to be קונה the גוף of an עבד who is עכו"ם

ii) בכורות יג.

(1) The גמרא concludes by way of a ק"ו that

(a) Since

(i) a ישראל is קונה the גוף of עכו"ם with כסף alone

(b) Then certainly

(i) the ישראל should be קונה property from עכו"ם with כסף alone

2) מהרש"א

a) קשיא

i) Why do you need the ק"ו to teach that כסף is enough without שטר

ii) We already know that שטר doesn't work for עכו"ם

b) תירוץ

i) Without the ק"ו I might have thought that

(1) what doesn't work for עכו"ם is שטר alone

(2) but that to make a קנין requires both כסף and שטר

3) גמרא

a) Where a ישראל buys a שדה from עכו"ם

- i) The כסף מסתלק is עכו"ם as soon as he receives כסף
 - ii) The ישראל isn't קונה until he receives a שטר
- b) So that
 - i) after the כסף and before the שטר
 - ii) another ישראל can be קונה the שדה with חזקה
- 4) תוספות (as explained by מהרש"א)
 - a) Introduction by תוספות
 - i) The only possible reason why our גמרא might require both כסף and שטר is that
 - (1) we're in a שטר שכותבין שטר במקום שכותבין שטר
 - (2) and שטר without a גמר להקנות עכו"ם isn't
 - (3) the same as a ישראל in a שטר שכותבין שטר
 - ii) רשב"א by קשיא
 - (1) from בכורות we know that מן הדין an עכו"ם is מקנה with כסף alone
 - (2) And you can't say that עכו"ם isn't גמר להקנות without a שטר
 - (3) Because
 - (a) once you acknowledge that the עכו"ם is מסתלק with כסף alone
 - (b) Why would he not be גומר בדעתו להקנות
 - (c) Why is this different from a ישראל who in a שטר שכותבין שטר
 - (i) says that he's גומר להקנות with כסף alone
- 5) מהרש"א
 - a) רשב"א on קשיא
 - i) Why does רשב"א have to prove that מן הדין one קנין is enough based on the ק"ו
 - ii) From the fact that תוספות in its introduction explains that we're dealing with מקום שכותבין שטר it's clear that תוספות has already accepted that מן הדין the קנין of כסף is enough

דף נה:

תד"ה דרך היחיד בא"ד לא ליתני

1) גמרא

- a) The following are פאה for שדה זרעים a מפסיק
- i) (אלים מכולהו-most effective) דרך הרבים
 - ii) (דרך הרבים less effective than) דרך היחיד
 - iii) (דרך היחיד less effective than) שביל הרבים
 - iv) שביל היחיד
- (1) (גרוע מכולהו-least effective) הקבוע בין בימות החמה בין בימות הגשמים
- b) But none are מפסיק for פאה in אילן שדה

2) ירושלמי

- a) קשיא
- i) Why list all four
 - ii) גרוע מכולהו that's שביל היחיד List only
 - iii) And I'd know that
- (1) if שביל היחיד is מפסיק then certainly the others are מפסיק

b) תירוץ

- i) דרך הרבים
- (1) Teaches that although it's מכולהו אלים
- (a) It's still not אילנות בשדה מפסיק
- ii) דרך היחיד
- (1) Teaches that it's מפסיק even if it's not קבוע
- iii) שביל הרבים
- (1) Teaches that
- (a) it's מפסיק only if it's קבוע
- (b) notwithstanding that it's אלים relative to שביל היחיד
- iv) שביל היחיד
- (1) Teaches that if it's קבוע it's מפסיק even though it's מכולהו גרוע

3) תוספות

- a) קשיא
- i) Even if you hadn't listed שביל הרבים
 - (1) I also would have known that it's מפסיק

- (a) Because it's שביל היחיד relative to אלים
- (2) And I also would have known that it's מפסיק only if it's קבוע
- ii) Because I would have reasoned that
 - (1) If שביל הרבים were מפסיק even when it's not קבוע
 - (2) Then
 - (a) Instead of not listing שביל הרבים
 - (b) We ought not to have listed דרך היחיד
 - (3) Because it would be a greater רבותא
 - (a) to teach that שביל הרבים works without קבוע
 - (b) Than it is to teach that דרך היחיד works without קבוע
- 4) ר"ש במסכת פאה
 - a) תירוץ
 - i) You're right
 - ii) If שביל הרבים weren't listed
 - (1) I'd still have known that it works and that it requires קבוע
 - (2) But I would have made this error if שביל הרבים weren't listed
 - (a) Although I would have known that דרך הרבים that's מפסיק בזרעים isn't מפסיק באילנות
 - (b) I would have thought that this applies only to דרך הרבים that isn't קבוע and that nevertheless is מפסיק בזרעים
 - (c) And I'd also have thought that the שביל הרבים that's קבוע and is מפסיק בזרעים
 - (i) is stronger than דרך הרבים that's not קבוע
 - (ii) and is מפסיק באילנות
 - iii) That's why שביל הרבים is listed
 - (1) To show that
 - (a) although it's קבוע (because otherwise it's not מפסיק בזרעים)
 - (b) it's still included in the list of what's not מפסיק באילנות
- 5) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Why doesn't תוספות here accept the תירוץ of ר"ש
 - b) תירוץ
 - i) Because

- (1) It must be that ירושלמי assumes that we would ourselves have understood that for purposes of אילנות
- (a) שביל הרבים that's קבוע isn't stronger than דרך הרבים that's not קבוע
- (2) Because otherwise ירושלמי should have said as follows
- (a) דרך הרבים
- (i) which we assume refers to קבוע שאינן because it's not necessary for it to be קבוע to be מפסיק לזרעים
- (ii) Isn't אלים מכולהו although it's מפסיק בשדה אילנות
- (b) שביל הרבים
- (i) Which needs to be קבוע because we know based on what we said for דרך היחיד that it wouldn't otherwise be מפסיק לזרעים
- (ii) Isn't stronger than דרך הרבים that's not קבוע
- (iii) And isn't' מפסיק באילנות

תד"ה ר' אליעזר מטהר

- 1) introduction
 - a) the general rule is ספק טומאה ברשות היחיד טמא based on a לימוד from סוטה
- 2) משנה
 - a) If
 - i) someone goes into a בקעה when it's a רשות היחיד
 - ii) There is טומאה in one of the שדות
 - iii) But the person doesn't know if he walked into that שדה
 - b) ר' אליעזר says he's טהור because the ספק is a "ספק ביאה"
 - c) חכמים follow the general rule and say he's טמא
- 3) רבנן and ר' אליעזר have different שיטות on the מחלוקת between ר"ת and רש"י
- 4) רש"י
 - a) The שדה is full of טומאה
 - b) So that there is only the one ספק of whether he entered the שדה and became טמא
 - c) But even though
 - i) there is only one ספק
 - d) still ר' אליעזר says he's טהור
 - i) Based on a special rule for a ספק that's a ספק ביאה
 - (1) I.e., whether he **came into** the שדה טומאה
 - ii) Because the ספק טומאה that's טמא for a סוטה
 - (1) doesn't involve ספק ביאה
 - (2) because וודאי נסתרה
 - e) חכמים say
 - i) he's טמא
 - (1) ספק ביאה as a single ספק has no special status over any other single ספק
 - ii) to be טהור he needs a ספק ספיקא
 - (1) For example where the שדה wasn't full of טומאה
 - (2) So that
 - (a) besides the ספק ביאה
 - (b) there is also ספק מגע
 - (i) namely whether he was נוגע the טומאה
- 5) רבינו תם

- a) The שדה isn't full of טומאה
 - i) So that besides the ספק of whether he walked into the שדה
 - (1) there's also the second ספק of מגע ספק
 - ii) ר' אליעזר
 - (1) Although the ספק on whether he came into a שדה
 - (a) Is physically a ספק ביאה
 - (2) Still
 - (a) this ספק ביאה has no special status over any other ספק
 - (b) And there is no "דין ספק ביאה" that results in a דין טהור
 - (i) Unless there's a ספק ספיקא
 - iii) חכמים
 - (1) are מטמא in a היחיד even where there's a ספק ספיקא
- 6) Introduction on applying these שיטות to עניני יין נסך
- a) שיטת רש"י
 - i) Where a group of גנבי or פולמוסא enter a city and opened חביתי יין
 - ii) If רובן ישראל
 - (1) we consider it certain that a ישראל opened them and the יין is מותר
 - iii) if ספק ישראל ספק עכו"ם
 - (1) There are two ספיקות
 - (a) Whether ישראל or עכו"ם opened the חבית
 - (i) This is the equivalent of ספק ביאה
 - (ii) because it's a ספק of who **came** to the חבית
 - (b) even if עכו"ם opened the חבית
 - (i) Did they do so to be מנסך or to look for money
 - (ii) This is the equivalent of ספק מגע
 - (2) ר' אליעזר would be מכשיר based on the ספק ביאה
 - (a) even without the ספק מגע
 - (3) ספק ספיקא are מכשיר only because of the ספק ספיקא
 - (a) Of the ספק ביאה and the ספק מגע
 - iv) If רובן עכו"ם
 - (1) Even ר' אליעזר says the יין is אסור
 - (a) Because
 - (i) there is no ספק ביאה

- (ii) and there is only a ספק מגע
- (2) But if the חביתין or פולמוסא opened many
 - (a) It's obvious that they opened them to look for money
 - (b) So what was otherwise a standard ספק מגע
 - (i) Is elevated to the status of a ספק ביאה
 - (c) Where ספק ר' אליעזר is מכשיר with this single ספק
 - (i) even if there is no second ספיקא
- b) שיטת ר"ת
 - i) רובן ישראל
 - (1) we consider it certain that a ישראל opened the חביתין and the יין is מותר
 - ii) ספק ישראל ספק עכו"ם
 - (1) The physical ספק ביאה ספק counts for ר' אליעזר as only one typical ספק
 - (2) But ספק ר' אליעזר says the ספק ספיקא combination of this ספק ביאה with ספק מגע
 - (a) Results in a ספק ביאה דין ספק that ר' אליעזר is מכשיר as a ספק ספיקא
 - (3) ספק ספיקא are פוסל even with the ספק ספיקא חכמים
 - iii) רובן עכו"ם
 - (1) Even ר' אליעזר would say the יין is אסור
- 7) Now consider the סוגיא of גנבי
 - a) According to שיטת רש"י
 - i) הנהו גנבי דסלקי לנהרדעי
 - (1) ספק גנבי ישראל ספק גנבי עכו"ם
 - ii) מותר יין said שמואל
 - iii) קשיא
 - (1) נימא דאתיא כר' אליעזר דאמר ספק ביאה טהור
 - (a) Shall we say that
 - (i) ר' אליעזר agrees with שמואל
 - (ii) And the יין is מותר because the ספק is a ספק ביאה
 - iv) תירוץ
 - (1) No
 - (2) רבנן can agree with שמואל
 - (a) Because besides ספק עכו"ם ספק ישראל
 - (i) There is also a ספק מגע
 - (b) And ספק ספיקא are מכשיר because of this ספק ספיקא

- b) According to שיטת רבינו תם
- i) הנהו גנבי דסלקי לנהרדעי
 - (1) ספק גנבי ישראל ספק גנבי עכו"ם
 - ii) מותר יין said the שמואל
 - (1) {Note, unlike רש"י what follows isn't a קשיא but is בניחותא}
 - (a) שמואל אתיא כדר' אליעזר
 - (i) ר' אליעזר must agree with שמואל
 - (ii) דין ספק ביאה with another ספק has a ספק ביאה
 - (b) And here in fact there is a ספק ספיקא because
 - (i) Besides the physical ספק ביאה of
 - 1. ספק ישראל ספק עכו"ם
 - (ii) There is also a ספק מגע
 - (2) And he can't agree with חכמים
 - (a) Because ספיקא are אוסר even with a ספק ספיקא
- 8) Now consider the סוגיא of פולמוסא
- a) According to תוספות as first understood by שיטת רש"י
 - i) חביתי יין opened many פולמוסא
 - (1) מותר יין said the ר' אלעזר
 - ii) We're not certain whether the case involved
 - (1) רובן ישראל
 - (a) So that even חכמים would be מכשיר
 - (2) Or ספק עכו"ם ספק ישראל
 - (a) The same as הנהו גנבי דנהרדעי
 - (b) So that only ספק ביאה based on מכשיר is ר' אליעזר
 - (3) קשיא
 - (a) אי הכי ספק ביאה [?] ספק מגע [היא!]
 - (b) Meaning {see מהרש"א below}
 - (i) ספק עכו"ם ספק ישראל if
 - 1. why do you say it's a ספק ביאה
 - 2. when in reality it's only a ספק מגע
 - iii) מהרש"א
 - (1) שיטת רש"י on קשיא
 - (a) Why isn't it a ספק ביאה

- (b) The same as we said for הנהו גנבי דנהרדעי
- iv) תוספות
- (1) Another שיטת רש"י on קשיא
- (a) Besides the ספק ביאה there's also a ספק מגע
- (b) So יין מכשיר should also be חכמים
- v) Both the קשיא of מהרש"א and the קשיא of תוספות are answered if we explain שיטה that תוספות proposes for רש"י according to the following פולמוס for רש"י
- b) modified שיטה that תוספות proposes for רש"י
- i) a פולמוס opened many יין חביתי
- (1) מותר ר' אלעזר said the יין was
- ii) We're not certain whether the case involved
- (1) רובן ישראל
- (a) So that even חכמים would be מכשיר
- (2) Or רובן עכו"ם {note this change from the prior שיטה}
- (a) So that only ר' אליעזר is מכשיר
- (3) קשיא
- (a) But if רובן עכו"ם there's no ספק ביאה
- (b) אי הכי ספק ביאה [?] ספק מגע [היא!]
- (c) Meaning why do you say it's a ספק ביאה
- (i) When it's only a ספק מגע
- (4) תירוץ
- (a) In this case they opened many חביתין
- (b) So that it's likely they weren't מנסך but were searching for money
- (c) And we elevate ספק מגע to the status of ספק ביאה
- iii) תוספות
- (1) קשיא
- (a) If רובן עכו"ם is פולמוס
- (i) and is different from הנהו גנבי דנהרדעי
1. ספק עכו"ם ספק ישראל which was
- (2) the גמרא should have mentioned this difference
- c) According to שיטת רבינו תם
- i) where

- (1) a חביתי יין opened many פולמוס
- (a) מותר ר' אלעזר said the יין was
- (2) We're not certain whether the case involved
- (a) רובן ישראל
- (i) So that even מכשיר חכמים would be
- (b) Or ספק עכו"ם ספק ישראל
- (i) הנהו גנבי דנהרדעי
- (ii) So that only ספק ביאה ר' אליעזר is מכשיר based on
- (3) קשיא
- (a) אי הכי האי ספק ביאה [?] [דין ספק מגע [אית לי]]
- (b) Meaning **this particular** physical ספק ביאה shouldn't be מותר
- (c) Because without a ספק ספיקא
- (i) A ספק מגע ספק ביאה is treated as a regular
- (ii) And it doesn't have a ספק ביאה דין
- (4) תירוץ
- (a) There is a second ספק
- (b) namely the ספק מגע of whether
- (i) they were מנסך
- (ii) or were looking for money
- (c) and that's why ר' אליעזר would be מכשיר

9) מהרש"א

a) Note that

i) for רש"י

(1) the גמרא asks that this isn't a ספק ביאה at all

(a) since it involves רובן עכו"ם

ii) for תוספות

(1) We're גורס

(a) האי ספק ביאה ספק מגע

(2) To emphasize that the גמרא asks

(a) you're right that there's a physical ספק ביאה since you say it involves ספק עכו"ם ספק ישראל

(b) but unless there's also a second ספק

(i) "האי ספק ביאה"

1. **this particular** physical ספק ביאה
a. counts as a regular ספק מגע and has no ספק ביאה דיך

דף נו.

רשב"ם ד"ה ואזדא רבא לטעמי'

1) גמרא

- a) ר' יוסי says that
 - i) רשויות מחלקות לענין שבת
 - ii) So that a person is פטור if he is מוציא one half of a שיעור in one רה"ר and another half in another רה"ר
- b) שאלה
 - i) What is needed to separate one רה"ר from the other
- c) רבא תשובה by רבא
 - i) A מצר or a מחצב between them is enough to separate רשויות and isn't בטל to the רשויות
- d) רבא adds
 - i) That even a פיסלא can separate two רשויות and isn't בטל to the two רשויות
- e) What רבא says here
 - i) רשב"ם
 - (1) Namely that מצר and מחצב separate רשויות and aren't בטל to them
- f) is consistent with what he says for גיטין
 - i) That if a husband is מקנה a חצר to his wife to use to be קונה a גט
 - ii) And he threw a גט into the חצר but it landed on a פיסלא
 - iii) She isn't divorced because the פיסלא isn't בטל to the חצר

2) מהרש"א

- a) רשב"ם on קשיא
 - i) Why does רשב"ם say the דין for גיטין supports רבא on מצר and מחצב
- b) The דין for גיטין
 - i) supports רבא even for פיסלא
 - ii) Because the case there involves פיסלא

רשב"ם ד"ה וקבעי גמרא

- 1) דף נד. at גמרא
a) שאלה
i) In a מסוימת במצרי' שדה נכסי הגר that's (1) i.e., it has marked boundaries
ii) how much must a person dig if he wants to be קונה the שדה by חזקה
b) תשובה
i) רב
(1) He's קונה the whole שדה if he digs מכוש אחד anywhere in the שדה
ii) שמואל
(1) He's קונה only מקום מכושו
c) שאלה
i) how much does he need to dig if the שדה isn't במצרי'
d) תשובה
iii) "כדאזיל תיירא דתורא והדר"
iv) See page 24 for an explanation
- 2) דף נד. at רשב"ם
a) The שאלה on שדה that's not מסוימת במצרי' applies only to רב
b) Because for שמואל
i) Who says even בשדה מסוימת מסוימת he's only מקום מכושו
ii) He's certainly only מקום מכושו in מסוימת
c) גמרא דף נה.
a) מפסיקין בנכסי הגר and מחצב are מצר
b) So that a קנין is effective up to the מצר or מחצב
- 4) Our גמרא
a) איבעיא
i) For ר' יוחנן where there's no מצר or מחצב
(1) In other words when the שדה isn't במצרי'
ii) What does he have to do to be קונה the whole שדה
- 5) רשב"ם
a) This איבעיא doesn't apply to רב and שמואל
i) For whom we said they need to do כדאזיל תורא וכו'

- b) The *איבעיא* applies only to ר' יוחנן who disagrees with רב and שמואל
- 6) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Didn't רשב"ם say earlier that *כדאזיל תורא* applies only to רב and not to שמואל
 - b) תירוץ
 - i) The קונה שדה שאינה מסוימת of how much he needs to dig to be מסוימת
 - (1) Was in fact asked only for רב
 - (2) Because שמואל said
 - (a) that even המסוימת בשדה
 - (i) he's קונה only מקום מכושו
 - ii) But once the גמרא concluded even for רב
 - (1) That מקום מכושו in שדה שאינה מסוימת is קונה only מקום מכושו אחד
 - (2) But that *כדאזיל תורא* works to be קונה the whole
 - iii) There's no reason to think
 - (1) for שדה שאינה מסוימת that *כדאזיל תורא* doesn't work for שמואל

תד"ה אבל פיסלא לא

1) גמרא

a) ר' יוסי says that

i) רשויות מחלקות לענין שבת

ii) So that a person is פטור if he is מוציא one half of a שיעור in one רה"ר and another half in another רה"ר

b) שאלה

i) What separates one רה"ר from another

c) תשובה

i) אביי

(1) A כרמלית can separate the two רשויות

(2) but a פיסלא would be בטל to the two רשויות and can't separate them

ii) רבא

(1) Even a פיסלא can separate two רשויות

2) גיטין עז: at תוספות

a) The פיסלא must be at least three טפחים high

b) Otherwise it's considered לבוד to the ground

3) תוספות here

a) קשיא

i) It must also be four טפחים wide for it to count as its own רשות

ii) And once it's three טפחים high and four טפחים wide

iii) It's a כרמלית

iv) So why does אביי say a פיסלא isn't מחלק רשויות

4) מהרש"א

a) קשיא (see רש"ש)

i) Why does תוספות say it needs to be four טפחים wide to be its own רשות

ii) Once it's three טפחים high

iii) It has its own רשות as a מקום פטור even if it's not four טפחים wide

b) And this in fact is the שיטה of רשב"ם in לא ד"ה אבל פיסלא

תד"ה הר שער

- 1) תוספות and רשב"ם (as explained by גמרא)
 - a) לא כבשום עולי מצרים because חייב במעשר aren't מואב and עמון
- 2) תוספות
 - a) Introduction
 - i) גמרא יבמות טז.
 - (1) מעשרין מעשר עני בשביעית בעמון ומואב
 - (2) דאמר מר
 - (a) הרבה כרכים כבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל
 - (b) וקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא
 - (c) והניחום כדי שייסמכו עליהם עניים בשביעית
 - b) קשיא
 - i) הרבה כרכים וכו' From
 - (1) you see that in fact כבשום עולי מצרים
 - c) מהרש"א as explained by תירוצ'
 - i) עולי מצרים by כיבוש there was no עמון ומואב In fact
 - (1) So that there is no שביעית in דין ומואב and they are only as a מעשר במעשר חייב because תקנה
 - ii) The גמרא refers to הרבה כרכים only to resolve the following שאלה
 - (1) שאלה
 - (a) What מעשר is brought in שביעית in ומואב
 - (b) If we were to follow the ordinary progression of the years
 - (i) מעשר שני should be מעשר
 - (ii) because שביעית follows the sixth year in which the מעשר is עני
 - (2) תשובה
 - (a) Since
 - (i) we know that עולי בבל were not מקדש areas that in fact כבשום עולי מצרים
 - (ii) Because
 1. notwithstanding the usual progression
 2. שביעית in מעשר עני in them מתקן עולי בבל wanted to be
 - (b) It stands to reason that
 - (i) עמון ומואב in מתקן מעשר בשביעית when they were

- (ii) Where there never was כבשום עולי מצרים and we are even less tied to the usual progression
- (iii) Then certainly it's מעשר עני that they were מתקן and not מעשר שני

רשב"ם ד"ה משלמין לו

1) Introduction

- a) ועדים זוממין have to pay the loss they intended to cause
- b) But not that they actually caused
 - i) ועשיתם לו כשר זמם פסוק says
 - ii) ועשיתם לו כאשר עשה And it doesn't say
- c) If
 - i) ועדים were מעיד that a מחזיק had completed שני חזקה in a שדה
 - ii) and the ועדים are later מוזם
- d) Certainly the מערער gets the שדה back

2) רשב"ם

- a) The ועדים also need to pay the מערער for the loss they intended to cause him

3) מהרש"א

- a) קשיא
 - i) Since they were מעיד that the מחזיק completed שני חזקה
 - ii) presumably the מחזיק had possession of the שדה when they were מוזם
 - iii) So there was already כאשר עשה
 - iv) So why do the ועדים need to pay for the loss
- b) תירוץ
 - i) See נימוקי יוסף
 - ii) מחזיק רשב"ם assumes a case where the
 - (1) Wasn't in the שדה during the דין תורה
 - (2) And the ועדים hadn't yet installed him in the שדה when they were מוזם
- c) קשיא
 - i) Why does רשב"ם say "כאשר זמם ולא כאשר עשה"
 - (1) If this is a case where the ועדים in fact have to pay
- d) תירוץ
 - i) רשב"ם means to say that this is a case
 - (1) Where there was זמם כאשר
 - (2) And there is no כאשר עשה

דף נו:

תד"ה הרי אלו ג' עדיות

1) Introduction

a) ר' עקיבא

i) עדות שני חזקה

(1) one pair of עדים must be מעיד on all three years

(2) in other words

(a) the entire עדות is of one piece

(b) "עדות אחת היא"

ii) רבנן

(1) There can be three pairs of עדים

(a) Of which each pair is מעיד for one year only

(2) Because the עדות for each period is separate

(a) "עדיות מחולקין"

b) For רבנן

i) Since עדיות מחולקין

(1) one brother can be מעיד for one year

(2) at the same time that another brother is מעיד for another year

ii) and this doesn't count as if two קרובים are מעיד on the same עדות

2) תוספות

a) רבנן say that עדיות מחולקין

b) "שהרי" {apparently meaning "since"}

i) The same person can be מעיד on all three years

ii) And this doesn't count as if

(1) he himself is supporting what he said

(2) and his קרוב אצל עצמו is פסול because he's

3) מהרש"א

a) Introduction

i) מהרש"א apparently intends to prove for רבנן that עדיות מחולקין and that different brothers can be מעיד for different years

ii) Because one person can be מעיד on all three years

b) קשיא

- i) The fact that the same person can be מעיד on all three years
 - (1) Doesn't prove that עדיות מחולקין
- ii) Just the opposite
 - (1) עדות אחת היא who says ר' עקיבא
 - (2) Demands that the same person be מעיד on all three years
 - (a) Because עדות אחת היא
- iii) And the logic of ר' עקיבא is
 - (1) How can you say that a person is testifying on behalf of himself
 - (2) If all he's saying is one עדות
- c) תירוץ
 - i) By using the word "שהרי" isn't proving that עדיות מחולקין
 - ii) Instead תוספות accepts
 - (1) that רבנן for other reasons have already accepted that עדיות מחולקין
 - iii) and תוספות points out that
 - (1) just as the same person can be מעיד on all three years
 - (a) and we don't consider אצל עצמו אדם קרוב to be an issue
 - (2) just so different brothers can be מעיד for different years
 - (a) and we don't consider that their קרובות is an issue

תד"ה אלא מעתה

1) גמרא דף כט.

a) רב הונא

	ו'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	רב הונא
לא הוי חזקה		אכלה		אכלה		אכלה	
חזקה	מובר	אכלה	מובר	אכלה	מובר	אכלה	

i) If a מחזיק ate חזקה שני in alternate years 1,3 and 5, i.e. בדילוג

(1) חזקה's there's

(a) Only where the custom is to be מובר and leave שדות unused in alternate years

(2) חזקה's no there's

(a) where there is no custom to be מובר

2) גמרא דף לב.

a) Consider this case

i) If

(1) מעיד is ראובן that he saw מלוה lend a מנה on Sunday

(2) מעיד is שמעון that he saw מלוה lend a מנה on Monday

ii) ר' יהושע בן קרחה says

(1) מצטרפין are עדות

(a) Because each is מעיד on a מנה

(b) And it doesn't matter that they didn't see the same event

iii) רבנן disagree

(1) There is no צירוף עדות unless they both see the same event

b) Similarly for חזקה שני

i) For ר' יהושע בן קרחה there should be חזקה

(1) Where מעיד is ראובן that the מחזיק was there in years 1, 2 and 3

(2) And מעיד is שמעון that the מחזיק was there in years 4, 5, and 6

c) Note that

i) in this case

(1) Neither עד says there was any דילוג

(2) There is no הכחשה among the עדים

	ר'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	ריב"ק
הוי חזקה				אכלה	אכלה	אכלה	עד א'
לית דילוג ולית הכחשה	אכלה	אכלה	אכלה				עד ב'

3) Our רשב"ם of שיטה according to the גמרא

a) רב יהודה

i) if

(1) חזקין ate מחזיק in years 1,2 and 3 מעיד is ראובן (1)

(2) חזקין ate מחזיק in years 1,2 and 3 מעיד is שמעון (2)

ii) There is חזקה because

(1) חזקין and חזקין can confuse people

(2) דבין חטי לשעורי לאו אדעתיהו דאינשי

iii) Note that here too there is no דילוג and there is no הכחשה

	ג'	ב'	א'	ר' יהודה
הוי חזקה	אכלה חזקין	אכלה חזקין	אכלה חזקין	עד א'
לית דילוג ולית הכחשה דבין חטי לשעורי טעי	אכלה שעורין	אכלה שעורין	אכלה שעורין	עד ב'

b) רב נחמן misunderstands רב יהודה and thinks that רב יהודה means that

i) In this case

(1) חזקין ate מחזיק in years 1,3 and 5 מעיד is ראובן (1)

(2) חזקין ate מחזיק in years 2, 4 and 6 מעיד is שמעון (2)

ii) So that

(1) דילוג was that there was מעיד Each

iii) But

(1) ר' יהושע בן קרחה based on a similarity to חזקה there is nevertheless

(2) because there is no הכחשה

	ר'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	טעותי דר"נ
דילוג בלי הכחשה		חזקין		חזקין		חזקין	עד א'
דילוג בלי הכחשה	שעורין		שעורין		שעורין		עד ב'

c) רב נחמן of קשיא

- i) "אלא מעתה" if so
 - ii) You're saying that ר' יהושע בן קרחה says his דין
 - (1) Not only when neither עד is מעיד to a דילוג
 - (a) namely
 - (i) Where ר' ראובן is מעיד that the מחזיק was there in years 1, 2 and 3
 - (ii) And שמעון is מעיד that the מחזיק was there in years 4, 5, and 6
 - (2) But even where each עד says there was a דילוג
- d) רב יהודה of תירוץ
 - i) I meant my case only where neither עד says there was a דילוג
- 4) מהרש"א
 - a) רשב"ם of שיטה on קשיא
 - i) How do you explain
 - (1) the actual words of the תירוץ of ר' יהודה
 - (a) "הכי השתא"
 - (i) "התם בשתא דקא מסהיד מר לא קא מסהיד מר"
 - (b) "הכא תרוייהו בחדא שתא קא מסהדי"
 - (i) "מאי איכא למימר בין חטי לשערי לאו אדעתיהו דאינשי"
 - (2) In other words
 - (a) ר' יהודה emphasizes that in his case
 - (b) The עדים are both מעיד on the same year
 - (i) Namely years 1, 2 and 3
 - ii) After all ר' יהושע בן קרחה
 - (1) Doesn't require that they say עדות on the same years
 - iii) This is what רב יהודה should have said
 - (1) Don't compare my case to your case
 - (2) In my case
 - (a) Neither עד says there was a דילוג
 - (b) so that ר' יהושע בן קרחה would say there's חזקה
 - (3) in your case
 - (a) each עד is מעיד that there is דילוג
 - (b) so that even ר' יהושע בן קרחה would say there's no חזקה
- b) תירוץ
 - i) You're right

ii) The words of רב יהודה aren't מדוייק

5) רב נחמן טעות on תוספות שיטה

טעות דר"נ	א'	ב'	ג'	
עד א'	אכלה חיטין	אכלה חיטין	אכלה חיטין	לית דילוג אבל איכא הכחשה דלא טעי אינשי
עד ב'	אכלה שעורין	אכלה שעורין	אכלה שעורין	

a) רב נחמן

i) understood correctly that

(1) מעיד on years 1, 2 and 3 and ראובן

(a) דילוג with no

ii) But he thought the עדים were מכחיש each other

(1) שעורין and חיטין Based on

iii) That's why he asks

	א'	ב'	ג'	ד'	ה'	ו'	
עד א'	אכלה	בורה	אכלה	בורה	אכלה	בורה	לית דילוג (מחמת בורה) ואית הכחשה
עד ב'	בורה	אכלה	בורה	אכלה	בורה	אכלה	

(1) Are you saying there's חזקה in a place where the custom is to be מובר and

(a) ראובן is מעיד that the מחזיק ate פירות in years 1,3 and 5

(i) But was מובר the שדה in years 2,4 and 6

(b) שמעון is מעיד that the מחזיק are פירות in years 2, 4 and 6

(i) But was מובר the שדה in years 1, 3 and 5

(2) Where

(a) Neither עד is מעיד to a דילוג

(b) But the עדים are מכחיש each other

b) רב יהודה of תירוץ

i) I meant my case only where there's no הכחשה

(1) "בין חטי לשערי לאו אדעתייהו דאינשי"

6) מהרש"א

a) קשיא (similar to the קשיא on רשב"ם)

- i) How do you explain the actual words of the תירוץ of ר' יהודה
- (1) "הכי השתא"
 - (a) "התם בשתא דקא מסהיד מר לא קא מסהיד מר"
 - (2) "הכא תרוייהו בחדא שתא קא מסהדי"
 - (a) "מאי איכא למימר בין חטי לשערי לאו אדעתיהו דאינשי"
 - ii) After all ר' יהושע בן קרחה
 - (1) Doesn't require that they say עדות on the same years
 - iii) This is what רב יהודה should have said
 - (1) Don't compare my case to your case
 - (2) In my case
 - (a) there is no הכחשה
 - (b) so that ר' יהושע בן קרחה would say there's חזקה
 - (3) in your case
 - (a) there is הכחשה
 - (b) so that even ר' יהושע בן קרחה would say there's no חזקה
- b) תירוץ
- i) You're right
 - ii) The words of רב יהודה aren't מדוייק
- 7) ש"ס עוז והדר (as corrected by מהרש"א)
- a) Part 1

	ו'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	
הגם דמכחישין אבל כל כת מעידה אחזקה בלי דילוג	בורה	אכלה	בורה	אכלה	בורה	אכלה	כת א'
	אכלה	בורה	אכלה	בורה	אכלה	בורה	כת ב'

- i) Refer back to the תוספות שיטה of
- (1) Where רב נחמן misunderstood
 - (a) and thought that there was הכחשה between two עדים
 - (2) if the הכחשה were instead between two כתי עדים
 - (3) There would certainly be חזקה
 - (a) Because although one כת must be lying
 - (b) There is חזקה according to whichever כת is the one that's not lying

b) Part 2

	ר'	ה'	ד'	ג'	ב'	א'	
אית דילוג ולא מכחשי		אכלה		אכלה		אכלה	כת א'
	אכלה		אכלה		אכלה		כת ב'

- i) Now refer back to the רשב"ם of שיטה
- (1) Where רב נחמן misunderstood and thought that the two עדים were מעיד on a דילוג
- ii) if two כתי עדים were מעיד on a דילוג
- (1) We need to consider whether
- (a) There is no חזקה
- (i) Because neither כת is itself מעיד on a valid חזקה
- (b) Or there is חזקה
- (i) Because there is no הכחשה and we can combine their עדיות
- 8) {For further thought
- a) why is this case different
- i) From where different כתינ are מעיד on different years
- ii) Where רבנן accept מחולקין עדיות at page 45}

דף נז:

תד"ה בשותפין

קושיית מהרש"א	תירוצו דמהרש"א	מהרש"א אמאי לא מתרצי כזה	תוספות	רבינא	
				ביש בו דין חלוקה קפדי [מהרש"א אף בשדה]	שמואל שותפין יש להן חזקה
הרי רבינא מתרין דנדרים שאני דוויתור אסור אף בלא קפדי וחזרה קושיין לדוכתא	אי אפשר להעמידו ככה דבנדרים קפדי אף באין בו דין חלוקה	באין בו דין חלוקה לא קפדי בשום ענין	בשדה לא קפדי בשום דבר	באין בו דין חלוקה לא קפדי	שמואל שותפין אין להן חזקה דלא קפדי בשום דבר
		ביש בו דין חלוקה איתנהו מילתי דקפדי אהדדי	בחצר איתנהו מילתי דקפדי אהדדי		רב נחמן שותפין לא קפדי אהעמדת בהמה אבל בשאר דברים קפדי

1) Introduction

a) גמרא דף מב:

i) קשיא

(1) מימרא says in one שמואל

(a) שותף ב' can have a חזקה in property against שותף א'

(b) Because שותף ב' should be קפיד and should be מוחה against improper use of the property by שותף א'

(2) But שמואל says in a second מימרא

(a) שותף ב' can have no חזקה in property against שותף א' because it's possible that שותף ב' wasn't קפיד

ii) רבינא by תירוץ

(1) שמואל means that

(a) יש בו דין חלוקה where חזקה

(b) אין בו דין חלוקה where חזקה there is no

2) גמרא here

a) רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב

i) קפדי otherwise but are קפדי on העמדה in a חצר שותפין aren't

3) תוספות

a) קפדי are never שותפין שמואל in which מימרא is consistent with the רב נחמן

- b) Because
 - i) ר"נ deals with a חצר while שמואל refers to a שדה
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא
 - i) Go back to where we explained the difference
 - (1) between the two מימרות of שמואל based on דין חלוקה
 - ii) Why not explain the same there as we do here for ר"נ
 - (1) Where שמואל says קפדי he refers to a חצר
 - (2) Where he says לא קפדי he refers to a שדה
 - b) תירוץ
 - i) The גמרא assumes that both מימרות of שמואל deal בשדה
 - c) קשיא
 - i) Why doesn't תוספות on our גמרא follow the approach of רבינא
 - ii) and say that
 - (1) ר"נ who says קפדי except for העמדה
 - (a) refers to דין חלוקה יש בו
 - (2) And the מימרא in which שמואל says לא קפדי
 - (a) refers to דין חלוקה אין בו
 - d) תירוץ
 - i) Because in our גמרא the מקשן asks the following קשיא
 - (1) קשיא
 - (a) How can ר"נ say that for the העמדה the שותפין aren't קפדי
 - (b) We see that שותפין שנדרו הנאה are אסור בהעמדה
 - ii) And as תוספות points out this איסור applies even דין חלוקה באין בו
 - iii) So obviously at this stage the גמרא couldn't suggest that there is no קפדי where אין בו דין חלוקה
 - e) קשיא
 - i) So why is it that רבינא at דף מב: does explain
 - (1) That שמואל of מימרות in the two קפדי
 - (2) depends on whether יש בו דין חלוקה or אין בו דין חלוקה
 - f) תירוץ
 - i) Because
 - (1) רבינא already had in mind

- (a) his own תירוץ to the קשיא in our גמרא from נדר
 - (i) Namely that נדר is different
 - 1. Because לא קפדי is אסור even when וויתור
 - (ii) So that he can accept that נדר doesn't disprove the rule that לא קפדי לא אין בו דין חלוקה where

(2) But

- (a) the מקשן in our גמרא obviously didn't have this תירוץ in mind
- (b) and that's why תוספות assumes that
 - (i) the מקשן couldn't rely on the difference between
 - 1. אין בו דין חלוקה and יש בו דין חלוקה
 - (ii) To explain the difference between רב נחמן and שמואל

דף נט.

תד"ה עד טפח

1) תוספות in שיטה ב' according to משנה 1)

לאחר ג'		תוך ג'		
אית לי' חזקה לבעל הגג		לית לי' חזקה לבעל הגג		עד טפח כלומר טפח או יותר מטפח
בעל הגג מוחה	בעל חצר אינו מוחה	בעל גג אינו מוחה	בעל חצר מוחה	
לית לי' חזקה לבעל הגג		לית לי' חזקה לבעל הגג		פחות מטפח
בעל הגג אינו מוחה	בעל חצר מוחה	בעל גג אינו מוחה	בעל חצר מוחה	

a) If

- i) בעל חצר arranged for a זיז to protrude from his גג to the חצר of a בעל חצר
- ii) ג' שני חזקה מוחה wasn't during חצר בעל חצר

b) Then (see the two shaded boxes in the table)

i) if the זיז is "עד טפח" meaning a טפח or more

(1) The בעל הגג has a valid חזקה

(a) And can be מוחה if the בעל חצר uses the זיז

(b) Because the בעל הגג wants the זיז always to be available for him

ii) But if the זיז is less than a טפח

(1) The בעל הגג has no valid חזקה and can't be מוחה

(2) But the בעל חצר can be מוחה

c) Also see the table for corresponding דינים where there hasn't yet been חזקה שני חזקה

2) תוספות

a) Here is a quote from תוספות

(1) "והא דמפליג בין טפח לפחות מטפח"

(2) "הא בהא תליא"

(3) "דבטפח דמהני בי' חזקה יכול למחות בבעל החצר"

(4) "אבל בפחות מטפח דלא הויא חזקה אין יכול למחות"

3) (בא"ד והא דמפליג) מהרש"א

a) קשיא

- i) What does תוספות mean to say
- b) Shall we say that תוספות means this קשיא and תירוץ

i) קשיא

- (1) Instead of distinguishing between the size of the זיז
- (2) Why not distinguish between whether or not there is חזקה
- (3) As in the shaded boxes in this table:

לאחר ג'		תוך ג'		
אית לי' חזקה לבעל הגג		לית לי' חזקה לבעל הגג		עד טפח כלומר טפח או יותר מטפח
בעל הגג מוחה	בעל חצר אינו מוחה	בעל גג אינו מוחה	בעל חצר מוחה	
לית לי' חזקה לבעל הגג		לית לי' חזקה לבעל הגג		פחות מטפח
בעל הגג אינו מוחה	בעל חצר מוחה	בעל גג אינו מוחה	בעל חצר מוחה	

ii) תירוץ

- (1) In the approach under the second table
- (a) all in the end depends on whether there is חזקה
- (2) so there would be no רבותא

c) That can't be what תוספות means for two reasons

i) First reason

- (1) We have this problem with the קשיא
- (a) Maybe the משנה prefers to say
- (i) that the לאחר ג' שני חזקה דין can vary even

ii) Second reason

- (1) We have this problem with the תירוץ
- (a) Even in the approach under the first table
- (b) all in the end depends on whether there is חזקה

d) It must be that the תוספות means the following קשיא and תירוץ

i) קשיא

- (1) When the משנה says
- (a) There is מחאה if the זיז is טפח or more
- (b) There is no מחאה if the זיז is less than a טפח
- (2) The משנה says this

- (a) because it's focusing on the בעל הגג as the מוחה
- (3) why doesn't the משנה instead focus on the בעל הצר

(a) and say the reverse

(i) There is no מחאה by the בעל הצר

- 1. if the זיז is טפה or more

(ii) There is מחאה by the בעל הצר

- 1. if the זיז is less than a טפה

(4) As in the shaded part of this table

לאחר ג'		תוך ג'		
אית לי' חזקה לבעל הגג		לית לי' חזקה לבעל הגג		עד טפה כלומר טפה או יותר מטפח
בעל הגג מוחה	בעל הצר אינו מוחה	בעל גג אינו מוחה	בעל הצר מוחה	
לית לי' חזקה לבעל הגג		לית לי' חזקה לבעל הגג		פחות מטפח
בעל הגג אינו מוחה	בעל הצר מוחה	בעל גג אינו מוחה	בעל הצר מוחה	

ii) תירוץ

(1) Since the דינים depend on whether the בעל הגג has a חזקה

(2) The משנה prefers to focus

(a) on whether the בעל הגג can be מוחה

(b) rather than on whether the בעל הצר can be מוחה

4) תוספות

a) we noted earlier

i) that when the משנה says that a בעל הגג who has שנים ג' חזקה can be מוחה

ii) this means

(1) that if the בעל הגג has שנים ג' חזקה he can insist

(a) That the בעל הצר must never use the זיז

(b) because the בעל הגג wants the זיז always to be available for his own use

5) מהרש"א

a) קשיא

i) Why not say instead

(1) that when the בעל הגג has a חזקה

- (a) The בעל הצר can be מוחה only where the בעל הגג
 - (i) by hanging heavy כלים on the זיז
 - (ii) would damage the כותל from which the זיז juts out and that belongs to the בעל זיז

b) תירוץ

- i) Because תוספות said earlier for another שיטה that the בעל הצר can't hang heavy and damaging objects on the זיז even **before** the בעל הגג has שני חזקה

דף נט:

תד"ה מאי איריא

1) introduction

- a) a שותף who has one פתח into a חצר can't open another פתח
 - i) in other words "אחד לא יעשנו שנים" (דף ס.)
 - ii) the היזק that a שותף causes by making a second opening
 - (1) is called "היזק ב' מקומות"
 - iii) the סברא of the היזק is that
 - (1) although the privacy of the ניזק was already impaired
 - (a) By the first מקום
 - (2) The additional מקום will worsen the impairment
- b) the סוגיא will teach a רבותא
 - i) that היזק ב' מקומות also applies
 - (1) to a שותף who has a פתח into a חצר
 - (a) and now opens a חלון
 - (2) because the ניזק says (according to one פשוט in רשב"ם)
 - (a) until now I had to worry that your door affected my privacy
 - (i) opposite your door
 - (b) now I also have this worry about my privacy
 - (i) opposite your window
- c) keep in mind that
 - i) there is no היזק ב' מקומות
 - (1) when a non-שותף makes a פתח into חצר השותפים
 - ii) because the non-שותף has no previous "מקום" in that חצר
- d) listed in order¹ from greatest רבותא to least רבותא
 - i) here are the types of היזק considered in our סוגיא
 - (1) היזק ב' מקומות בחלון
 - (2) היזק יחיד שלא בב' מקומות
 - (3) היזק רבים שלא בב' מקומות
- e) At each stage of the שקלא וטריא

¹ There is one exception: the מקשן according to שיטת ר"י says below that היזק יחיד is a greater רבותא than היזק ב' מקומות

- i) We assume that the משנה teaches the greatest possible רבותא
 - (1) Consistent with the words of the משנה as understood at that stage
- f) Also keep in mind that
 - i) if there are only two שותפין in a חצר
 - (1) And one שותף opens a חלון or an additional פתח
 - ii) the case involves both
 - (1) היזק ב' מקומות
 - (2) היזק ליחיד
- 2) משנה
 - a) "לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפים"
- 3) גמרא
 - a) מקשן
 - i) Why does the משנה say this only for חצר השותפים
 - ii) It applies just as well to חצר חבירו
 - b) תרצן
 - i) The משנה wants to teach that
 - (1) חצר השותפים in a היזק ב' מקומות
 - (a) also applies to the opening of a חלון in the חצר
 - (2) Because the ניזק says (according to one פשט in רשב"ם)
 - (a) until now I had to worry that your door affected my privacy etc.
- 4) there are two שיטות in how to understand the מקשן and the תרצן
- 5) תוספות in רשב"א (and רשב"ם)
 - a) Understand the מקשן and תרצן this way
 - i) מקשן
 - (1) מקשן assumed that
 - (a) The person who was פותח חלון to the חצר השותפים
 - (i) wasn't a שותף himself
 - (2) So
 - (a) there is no היזק ב' מקומות
 - (b) And the משנה teaches only היזק לרבים
 - (3) That's why the מקשן asks that
 - (a) חידוש לחצר חבירו would have been a greater
 - (b) Because it would have taught היזק ליחיד

- ii) תרצן
 - (1) The פותח is in fact a שותף
 - (2) So there is היזק ב' מקומות
 - (3) And the משנה deals in חצר שותפים
 - (a) To teach that היזק ב' מקומות also applies to פותח חלון
- b) מהרש"א
 - i) קשיא
 - (1) Why doesn't the תרצן answer more simply
 - (a) The פותח and the ניזק are the only שותפים
 - (2) So the משנה does in fact teach היזק יחיד
 - (a) The same as if it had said לחצר חבירו
 - ii) תירוץ
 - (1) If all the משנה teaches is היזק יחיד
 - (2) The משנה shouldn't have referred to חצר השותפים
 - (a) Which could be read to mean
 - (i) that more than one שותף was ניזק
 - (3) and should instead have referred to חצר חבירו
 - (a) where there's clearly only one ניזק
- 6) ר"י
 - a) Understands the מקשן and תרצן this way
 - i) מקשן
 - (1) מקשן already realized that
 - (a) The פותח חלון is a שותף
 - (b) And that the משנה teaches היזק ב' מקומות also applies to פותח חלון
 - (2) The מקשן mistakenly thought that
 - (a) רבותא היזק יחיד is a greater רבותא
 - (b) Than היזק ב' מקומות for a פותח חלון
 - (3) That's why מקשן asks
 - (a) The משנה should better have taught היזק יחיד in חצר חבירו
 - ii) תרצן
 - (1) The משנה considers it more of a רבותא to teach that
 - (a) פותח חלון היזק ב' מקומות applies even to פותח חלון
 - (i) because the ניזק argues

1. "until now I had to worry that your door affected my privacy etc.

7) מהרש"א explained by שיטת ר"י to רשב"א of קשיא

a) קשיא

i) why does the תרצן have to explain the סברא why מקומות ב' היזק applies even to פותח חלון

ii) the מקשן already understood that the משנה refers to פותח חלון to teach this דין and this סברא

iii) So

(1) all the תרצן need have said was that

(a) the concept of היזק ב' מקומות

(i) that the מקשן already knew covers חלון as well as פתח

(b) is more of a רבותא than היזק יחיד

(2) Without having to prove again to the מקשן

(a) Why פותח חלון counts as מקומות ב' היזק

8) מהרש"א

a) This isn't a קשיא for the שיטה of רשב"ם and רשב"א

i) Because for that שיטה it's the תרצן who first introduces the concept

(1) That the משנה teaches that היזק ב' מקומות applies to פותח חלון

ii) And that's why the תרצן explains that this is because the ניזק argues etc.

דף ס.

רשב"ם ד"ה מאי עליי'

1) משנה

a) רישא

i) A person

(1) Who owns a house that opens onto a **הצר השותפים**

(2) and then buys a second house that opens onto a nearby **הצר**

ii) Can't create an opening from the second house onto the first **הצר**

(1) Because that would bring more traffic to the first **הצר**

iii) For the same reason

(1) A person who owns a house that opens onto a **הצר השותפים**

(2) Can't build an **עליי'** to that house that also opens onto **הצר השותפים**

b) סיפא (as explained by רשב"ם)

i) But he may

(1) split his ground floor into two apartments

(2) And then divide the existing height of the new apartment

(3) So that

(a) the same elevation now contains a second floor over the new second apartment on the ground floor

(4) so long as

(a) he builds no new opening to the **הצר**

(b) entry to the second apartment on the ground floor is through the original apartment

(c) the higher level apartment covers only the second apartment on the ground floor

(d) entry the higher level apartment is by way of a ceiling opening in the second apartment on the ground floor

ii) because he may fill his house with residents that increase traffic

(1) so long as he doesn't

(a) add to the volume of his existing house

(b) or make a new opening to the **הצר**

2) מהרש"א

- a) רשב"ם is correct in saying that the גמרא implies that the new apartment on the second level is over the new ground level rear apartment
- b) קשיא
 - i) but why does the גמרא make this restriction
 - ii) Why can't he make the new second level also cover his existing apartment
 - (1) so long as
 - (a) he splits the existing elevation and doesn't raise the roof
 - (b) and he doesn't make a new opening to the חצר
 - iii) after all
 - (1) he still hasn't increased the volume of his house

תד"ה ראויין הללו

1) משנה

a) For reasons of צניעות

i) A person may not

(1) open a door to his house opposite a neighbor's door

(2) open a window in house opposite a neighbor's window

2) גמרא

a) When בלעם saw "ישראל שוכן לשבטיו"

i) Meaning that doors and windows of neighbors weren't opposite each other

ii) He praised them and said

(1) ראויין הללו שתשרה עליהן שכינה

3) מהרש"א as explained by תוספות

a) קשיא

i) How do we know that he said "ראויין הללו"

b) תירוץ

i) Because the next פסוק says

(1) "ותהי עליו רוח אלקים"

ii) Where עליו means on ישראל

דף ס:

גמרא ואיפכא איתמר

1) משנה

- a) A person may not be מוציא זיזין from his house onto רשות הרבים
- b) But
 - i) if he is כונס his house and sets it back from רשות הרבים
 - ii) He can be מוציא זיזין into the setback space between his house and the רשות הרבים

2) גמרא

- a) If he was כנס but wasn't מוציא immediately
 - i) ר' יוחנן
 - (1) "כנס מוציא"
(a) He doesn't lose his right to be מוציא זיזין לאחר זמן
 - ii) ריש לקיש
 - (1) "כנס אינו מוציא"
(a) He waives his rights in favor of ר"ר בני
- b) בר תחליפא says
 - i) All agree that he can later be מוציא זיזין
 - ii) They disagree on whether
 - (1) he can cancel his setback
 - (2) And be מחזיר his כותל by moving it back to its original place
 - iii) ר' יוחנן says no
 - iv) ריש לקיש says yes

3) מהרש"ל

- a) It's not necessary to change the גירסא in ר' יוחנן and ריש לקיש for בר תחליפא
- b) When ר' יוחנן says "כנס מוציא" he means
 - i) Once he was כונס
 - (1) All he can do is to be מוציא זיזין whenever he wants
 - (2) But he can't be מחזיר
- c) When ריש לקיש says "כנס אינו מוציא" he means a question
 - (1) How can you say אינו מחזיר because he waived his rights
 - (2) If so

- (a) He should also have waived his right to be מוציא זיזין
- (b) And the כנס אינו מוציא דין should have been
 - (i) instead of the correct דין of כנס מוציא

4) מהרש"א

- a) מהרש"ל is correct that there's no need to change the גירסא but his explanation is a דוחק
- b) explain בר תחליפא this way
 - i) When ר' יוחנן says "כנס מוציא" he means
 - (1) Once he was כונס he will always be able to be מוציא
 - (a) Because the setback will always remain available
 - (i) Because he has no right ever to be מחזיר his כותל
 - ii) When ריש לקיש says "כנס אינו מוציא" he means
 - (1) Once he was כונס it's **possible** that
 - (a) if he decides to exercise his right to be מחזיר his כותל
 - (b) he won't be physically able to be מוציא

הדרן עלך חזקת הבתים
ב' דר"ח אדר א' תשס"ה